Փողն կը հրատարակուի ամեն օր։

Բաժանորդագրութեան գինն է թէ Պօլսոյ և թէ Գաւառաց համար 150 Թուրք մէկ Օսմանեան ոսկի կանխիկ։

Օտար երկիրներու համար համեմատ ծախքն առնող ին վրայ է։

Մէկ թերթի գինն է 1 դուրուշ։

Ծանուցմանց տողն առաջին անգամի համար 3 դրչ. երկրորդ անգամի համար 2 դրչ. աւելի անգամներու համար մանաւանդ տակաւորութիւն կըլլայ։

Նամակք և դրամագլուխք պէտք է ղրկել ի վ. Եղիր խան գետնայարկ թիւ 8. առ Գ. Մ. Շիշմանեան. անվճար նամակներ չին ընդունուիր։

ՓՈՂ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՀԱՏՈՐ Բ. 1872 ՄԱՐՏ 9 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԸՍՏ Ն. Տ. ՄԱՐՏ 21 ԹԻՒ 31

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 9/21 ՄԱՐՏ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Գերմանական Խորհրդարանը Կիւնօմ կայսեր յանձնած ըլլալով ընտրել այն պետական անձինքն ու ղօրապետներն՝ որք ամենէն աւելի նպաստեցին վերջին պատերազմին յաղթութեանց, և անոնց ծառայութիւնները ի վարձատրութիւն ճամ նուէրներ ընել Գաղղիոյ վճարած պատերազմական տուգանքէն։ Կայսրը մարտ 2ին, այսինքն խաղաղութեան դաշնագրոյն նախնական պայմանաց ըստորագրուելեան օրն, առարկոյց ընտրելոց անուանքն ու իւրաքանչիւրին յատկացեալ նուէրներուն դումարը՝ նշանակող հրամանագիրները, որոց համեմատ, ինչպէս պիտեմք հեռագրէն, նուէրները եղած են։ Բայց Պէօյի կայսեր ընտրած անձանց թիւն միայն քսան է։ Պօլսոյի Կայզերիէ Պզլինի կէս-պաշտօնական թղթակիցն ալ ընտրելոց ցանկը կը հրատարակէ։ Ըստ այսմ, Փրէտերիկ-Կարլ իշխանը, Մոլթքէ մարշալը, պատերազմի պաշտօնեայն՝ կոմս Վօն Ռուն և Մանթայֆել զօրապետն են՝ որոց իւրաքանչիւրն 300 հազար Թալէր ընդունած է. պետութեան պաշտօնեայ՝ Գ. Տէլբրիւք, Ռերլրը զօրապետը և ուրիշ զօրապետներ 200 հազար Թալէր ընդունած են. 150 հազար Թալէր Գավիէրայի Թագաւորին յանձնուեր է կամ պիտի յանձնուի Գավիէրայի զօրապետաց բաժնելու համար. և վերջապէս Սմօչ, Ֆրանսէքը, Ֆէլտպաք և Քամէք անուն զօրապետք ալ 100 հազարական Թալէր ընծայ ընդունողներ են։

——

Անուանի պետական Գ. Լէվրէ, առաջ Գաղղիական Ակադեմիային անդամ ընտրուելն կամ պիկ աչխարհին մէջ իւրական փոթորիկ մը գրգռեց և Գերմ. Տիւբանլուի հրաժարման անակնկալ ու ծիծաղաշարժ առարանին տեղի առաւ, այս անգամ նամակ մը կ'ուղղէ Թուռլոպեյի, յորում կ'ըսէ Թէ Գաղղիոյ արդի կառավարական դրութիւնը ըստնա՛ւ երթէք առժամանակեայ նկարագիր մը չունի։ Հանրապետութիւնն դարձալ կայ, կ'ըսէ, սեպտ. 4էն ի վեր, և 1871 փետրուար ամսէն ի վեր ալ իրաւամբ կայ, քանզի ճանչցուեցաւ Ազգ. Ժողովին, և ասի լոկ իւր վերհսկեական կարճքն։ Այս վիճակին մէջ, Գ. Թիէր և իւր պաշտօնեայք չէին կրնար և չեն ուզեր վերթեանս իրենց առժամանակեայ պրոյեքտեան մ'առանգադատն հաստատել։

«Իրենց պահուն և իրենց անկեղծութիւնը, կ'ըսէ Գ. Լէվրէ, զայն կ'արդարացուն իրենց։ Նոքա Հանրապետութեան մը նախապատ և պաշտօնեայ են, և հանրապետութիւն մ'ի՝ զոր կը կառավարեն, զոր մեծարոյ և բարերար ընել կ'ուզեն։ Բայց ինչ որ կ'ընեն, կ'ընեն զայն յոգուտ Հանրապետութեան, դիտեն զայս, կ'ուզեն զայս, պարտին զայս։

«Ժողովը, երբ յարմար դայ իրեն, կրնայ հիմնել միապետութիւն մը՝ որ օրինաւորական ըլլայ Գ. ոը Շամպօրի հետ, խորհրդարանական՝ Գ. Քօնթ ոը Բառիի հետ, կեսարական՝ Լուի-Պօնապարթի իշխանին հետ։ Ա՛յն օրը, Գ. Թիէր և իւր պաշտօնեայք, ա՛չ ոք կը տապահանէ, անմիջապէս պիտի թողուն իրենց յանձնեալ իշխանութիւնը։

«Պէտք է ճանչնալ Թէ նոքա՝ որք հինգերորդ միապետութիւն մը հաստատել կը ջանան՝ շատ հաւատք ունին, բայց կոյր հաւատք մը։ Նաբոլէոն Ա. առջնոյ, Գուբրտենանց, Լուի—Ֆիլիպի և Նաբոլէոն Գ. ի չորս միապետութիւնքն մի ղինի մնոյ ինկան կործանեցան. և հիմայ որ կացութիւնն այն չորս վերահաստատութեանց ժամանակէն շատ աւելի խառնակ, շատ աւելի անհաստատ և մերկացուղ է, հիմայ ալ հինգերորդ միապետական վերահաստատութիւնմ'ընել կը փորձեն։ Զայս փորձողներն ամենք հրաշից կը հաւատան, այլ կէդիւնեաց և այլք դիւցազնածին ու բախտին գարձուածներուն։

«Ժողովը, յաւուր՝ յորում միապետութիւն մը հրատարակել ուզէ, յերկուս պիտի բաժնուի, ամեն մարդ պիտէ ղայս։ Եթէ միապետութիւնն յաղթանակէ, մի միայն քսան կամ երեսուն ձայնի տարբերութեամբ մը պիտի յաղթանակէ։ Ա՛յսքան տարբերութիւն մը կարող չպիտի ըլլայ առ ժողովրդեան հրաւէրները լսելոյն։ Ո՞վ կրնայ ըսել Թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ ժողովրդեան հրաւէրը կարդալուն կամ ընդհանուր քուէարկութեան մ'արդիւնքը, Թէ՛ իբրև հերձուած և Թէ՛ իբրև որոշում։

«Պահպանողականաց է որ կը դիմեմ։ Հանրապետութիւնն գժուարին է՝ ի հաստատել, կը հաւանիմ այսմ. բայց դժուարագոյն է միապետութեան մը հաստատութիւնը։ Հանրապետութիւնը մերժելէ յառաջ, Թո՛ղ զմեզ ամեն միապետական վերականգնումի մը դէմ ուարտութիւնքն ու վտանգները։ Եւ բոլոր ատենց մէջ բան մը չըսի երբէք ընկերներուս պարտուց, դրաւեալ վեց դատաւոր և զմեզ դիտող Գերմանացւոց վրայ։ Հանրապետականաց դալով, իրենց պարագն է կրկնապատկել իրենց հաստատամտութիւնն ու չափաւորութիւնը. քանզի դէթ ա՛յնքան Գաղղիոյ ապագային կը ծառայեն որքան ներկայինն, դանի պահպանելով հինգերորդ Թագաւորական անկումէ մը, հինգերորդ ջաձգութենէ մը՝ որոյ ոչ ոք, Եւրոպիոյ արդի կացութեան մէջ, կրնայ հեռանքներն ի համար առնուլ։»

——

Մեծի անհնազանդութեան քննութեան նախամամբ հետեւեալը կը կարդացուի Ա.ՓԷթ Մեւնթէ լրագրին մէջ։—

«Ա՛յսօր Թէ Մեծի անհնազանդութեան քննութիւնն իւր վախճանին կը մօտի և Թէ յանձնաժողովոյն տեղեկագրին եղրակացութիւնք չատ խիստ են Պազէն մարշալատին համար։ Մարշալատին անզօրութիւնն ու երկրին ընդհանուր չահուց համար անհրաժեշտ անարգերութիւնմբն միայն կարելի է եղեր բացատրել այն Թերութեանց և զանցառութեանց չարդրութիւնը՝ որք անհնազանդութիւնը պատրաստեցին։

Յանձնաժողովոյն մանրախոյզ հետազօտութիւններէն այս հետեւութիւնն եղած է որ մարշալատին Օգոստոս 23 էն ուրիշ նպատակ չէ ունեցած՝ բայց եթէ մեկուսանալ և իւր բանակը կարելի եղածին չափ ամբողջութեան մէջ պահել օրպէս զի յետոյ կարենայ քաղաքական դեր մը խաղալ և կացութեան տէր ըլլալ։ Պազէնի, ներկայիս և Սեդանի պատերազմներէն դեղուածական պատահումներ եղեր են, յորս զօրագլխական քաջութիւնն անօգուտ եղած է ընդհանուր տեսչութեան, ներդաշնակաբար չարժմանց և որոշ նպատակի չդոյութեամբ։

Անկարելի եղած է ընդունիլ «ռազմավիճակի պահպանութեան» փաստը՝ զոր յառաջ կը բերէ մարշալատը բացատրելու համար Թէ ինչպէս նպատ որ 16ին յաղթող ըլլալով 17ին գէմ ի յաչ նահանջեցաւ, վոխանակ յարձակումն տալու և Վէրտէօնէի ճամբան վրայ քալելու։

Նոսավիլլի պատերազմին միանգամայն դէշ պատրաստուած ու յոռի հրամանատարութեամբ կատարուեր է, և անժխտելի կերպով ապացուցուեր է Թէ, եթէ մարշալատին փոխանակ հինգ կամ վեց ժամ կորուսանելու, ընդհակառակն պէս յարձակած ըլլար և, Նոսավիլլի ու Սերվինեէի առումէն յետոյ, Թշնամւոյն ժամանակ տուած չըլլար իւր վիճակը քննելու և օդնութիւն բերել տալու, կրնար իրեն անցք մը բանալ դէպ ՝ալ այն պաղպիական մնլիտնատութեան օդնութեամբն՝ որոյ ա՛յնքան ապրամադիր են ղօրքերն։

Վերջապէս Սեպտ. 29ին, մարշալատը արձակ դաշտի վրայ պատերազմը Թողուլով և Մեծի հրամարակին Թնդանօթին առի ապատանելովը ու հոն պաշարուելովը, ինքզինք զինուորական կանոններէն նախատեսուած պատասխանատուութեան պարագայներէն մին մէջ դրած է, քանզի այն ժամուն մարշալատը կրնար տակաւին գործել։ Եթէ ամբողջ բանակն ա՛լ կարելի չէր իրեն անցք մը բանալ, մանաւանդ դանդեր, քայլութեամբ և ուժգնութեամբ առաջնորդուելով, կրնային տակաւին Թշնամի պնդերը ճեղքել անցնիլ և Քուլմիէի մէջ յաղթական Լօարի բանակին յօդնութիւն գիմել։

Եատ մը ծանր պակասութիւններ զինուորական կանոնաց դէմ օրինազանցութիւններ սեպուելով, կը կարծի Թէ քննիչ յանձնաժողովը տրամադիր է եղրակացնելու Թէ մարշալատը պատերազմական առեղծ ա՛ռջև դրկուի։ բայց այս դրկուելն մարշալատին ընթացիկ մէկ դատապարտութիւնը չենԹադրեր, այլ օրինազանցութեանց հատատութիւնը՝ որոց վրայ պատերազմական առեղծը միայն վճռատալու ձեռնհաս է։

Բարիզէն մարտ 4 Թուականաւ գրուած նամակ մ'ալ կ'ըսէ Թէ Մեծի քաղաքական ժողովոյն նախագահն ու քան անդամք, քաղաքին մի քանի երեւելեաց ընկերակցութեամբ, Վէրսայլ գացեր ու, Գ. Թիէրի ներկայանալով, Պազէնի մարշալատին դէմ ծառը ու ընկճիչ վիճակութիւնները սրուեր են։ Ա՛նքաւսանեբեն զնա Լօարն անձնապէս և գրեթէ միակ պատճառ իրենց ազգատութեան կորուսանէն։ Ա՛յս պատուին յիշատակներն յիշեցնելով, կ'ըսէ նամակագիրը, Մեծ քաղաքին այս պատկառելի ներկայացուցիչք չը կրցին իրենց արտասուքը զսպել, և ոտարանն այնպէս սրտաշարժ եղաւ որ Գ. Թիէր և բոլոր ներկայ եղողք իսկ՝ ի դուխ յուզեցան։

——

Ռուս կառավարութեան ստիպանութիւնը հարուստ դասերուն դէմ նիւթուած մեծ դատապրութիւն մ'երևան հանեց։

Դատադրայ չրջաբերականներուն գլխաւոր բերիչ մը կայ։ Կը հաւատան Թէ այս լարուած դատին գլխաւոր Թելերը Պաքիւրսին անուանուած մեկու մը ձեռքին մէջն են, որն որ դատապրութեան գլխաւորն է և գլխաւորապէս գպրոցական ներն ու գիւղացիները ապի հանել ջ'աշխատի։

«Մա՛հ մեծամեծաց. հարստութի՛նք գիւղացւոց ի բաժին։»

Ա.Համ այս է այն նշանաբանը՝ զոր Պաքիւրսին իւր դրօշին վրայ գրած է։

Փերիս այսպէս Լենինգրատեան հետ վերաբերութիւն մ'ունենայ։ բայց ի՛նչ որ ալ ըլլայ, միշտ ապրատութեան բազդն է հարստութեան դէմ, միշտ ճգնել դատերուն ճնշող դասուց դէմ կռիւն ու առելութեան և ցասման պայթումն է, որ, ա՛ւր որ երթայ, միշտ դէմդ կ'ելնէ։ քանզի ամեն տեղ յեղափոխութեան ու քաղցի ասկալի հակառակները կը տեսնուին, և անշուշտ չպիտի գադրի այս կռիւը, չպիտի գադրին այս դատադրութիւնք ու գաղտ և խուլ սպառնալիքներ պեղմունք՝ ցորչափ չըջուն ընկերային ծանրակիր խնդիրը

և մինչև որ հաւասարութիւնն , բաւ մ'ըլլալէ դադրելով իրականութիւն ըլլայ աչխարհի վրայ ։

Խ. — Ֆ.
Պ.

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բարիզ , 19 մարտ .

Երէկ Գաղղիոյ մէջ ամեն կողմ կատարեալ հանդարտութիւն կը տիրէր ։ Բարեկարգութիւնը և ո՛չ տեղ մը վրդովեցաւ ։

Պ. Վիկտոր Լրքրանի ծրագրին վիճաբանութիւնը դադարումէն եաքի ձգուեցաւ ։

Պ. Ֆուրնիէ Հոմ երթալու համար մեկնեցաւ ։

Լոնտրա , 19 մարտ .

Երէկ երեկոյ , Հասարակաց Խորհրդարանին մէջ , Պ. Կլատսթոն ըսաւ թէ Ամերիկեան պատասխանը բարեկամական ու քաղաքավար է , բայց թէ Ուաչինկթընի դահլիճը վիճաբանութեան տակ եղած խնդրոյն վրայ Անգղիոյ տեսութիւնքը չընդունիր։ Անգղիոյ պատասխանն հինգշաբթի օր յԱմերիկա ճամբայ պիտի ելնէ ։ Պ. Կլատսթոն Խորհրդարանէն քիչ մը համբերութիւն կը խնդրէ , քանզի դեռ չկրնար երկուց կառավարութեանց մէջ տեղի ունեցած թղթակցութիւնքը ժողովին հաղորդել ։

Երէկուան համար Սէն—Ժօրժ Հալլի մէջ հրաւիրուած հասարակականաց միթինկը տեղի չունեցաւ , սրահին տէրը միթինկն ընդունիլ մերժած և իր դռները գոցած ըլլալով ։

Բարիզ , 19 մարտ .

Շարժական և անչարժ արժողութեանց վրայ 0/0 2 տուրք դնելու առաջարկութեան համար տիպղականութիւնն ընդունեցաւ ։

Ռումելիի բաժինք 181 .

Մատրիտ , 19 մարտ .

Էսքարթէրօ մարշալատը կը մերժէ իրեն ընծայուած ընտրելիութիւնը ։ Ազատականաց հետ միութիւն կը քարոզէ ։

Պուքրէշ , 19 մարտ .

Ռուսիոյ հետ թղթատարական նոր դաշնագրութիւն մը կնքուեցաւ ։

Խորհրդարանն ընդունեց իշխանութեանց զինանշաններուն մէջ մտցուելիք փոփոխութիւնքը ։

Վիէննա , 19 մարտ .

Խորհրդարանն իր նիստերը ժամանակի մը համար պիտի դադրեցնէ մօտերս ։

Փրէտի Օսթրօ—Փիւրք ընկերութեան բաժիններն հոս 145 ի կ'առնուին . Պէրլինի մէջ 87 1/2 ի . Ֆրանքֆօրթի մէջ 158 ի ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Լիվըրուլ 20 մարտ .

Բամպակ Միտլինկ Օրլէան , բէնա 11 3/8–11 1/2

Վաճառած 10,000 հակ ։

Հրապարակը հանդարտ .

Նիւ–Եօրք 20 մարտ .

Կազ Բէթրոլի 22 1/4 .

ՆԵՐՔԻՆ

Առևտրական և Հասարակային չինուածոյ պաշտօնեայ Ներհեմ փաշան , յեռանդն Նիկոմիդիացին մայրաքաղաքըս վերադարձաւ ։

— Ծովապետ Խուրշիտ Ահմէտ փաշան վերջին շաբաթի օրը իւր հոգին աւանդելով , երկուշաբաթի օրն ալ յուղարկաւորութեան հանդէսը կատարուեցաւ մեծ շքով ։

Խուրշիտ փաշան յիսուն տարիէ ի վեր կառավարութեան գործոց մէջն էր ։

— Բարիզի մէջ երիտասարդ Տաճկի մը հեղինակութեամբ Ֆրանսօ—Ոսմանեան դպրոցասիրեան և Թուրքիա մակագրով նոր տետրակ մը ի լոյս ընծայուեցաւ ։

— Կը հաւաստեն թէ Լոնտրայի Պ. Թիւպինի և Ընկերութեան վաճառատան կողմանէ Կ. Պոլիս եկող Պ. Թ. Թիւպինի մօտերս մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի ։ Կ'ըսուի թէ սոյն ուղևորութեան նպատակն է Պ. Մարթինի հետ ի միասին Գրէտի Թէնէրալ Օթօմանի բաժիններն օտար հրապարակաց վրայ շրջաբերութեան հանել և անոր վրայ հսկել ։ Պ. Թիւպինի սոյն հաստատութեան սկզբնապատճառներէն մին է ։

— Անցեալ հինգշաբթի օր , Գալաթայի հովիտ մը լեռան մը վրայ մարդու մը դիակը տեսնելով , անմիջապէս տեղական իշխանութեան լմացուցեր է ։

Ոճրագործը գտնելու համար խուզարկութիւն մ'սկսաւ ։

— Ձմիւռնիոյ Էքսբրէս լրագրոյն մէջ կը կարդացուի ։

Քաղաքիս առողջապահիկ տեսչութիւնն Կ. Պոլսէն ընդունած հետևեալ հեռագրալուրը մեզ կը հաղորդէ ։

«Հիճազէն ուխտաւորներ բերող թէ՛ շոգենաւ և թէ՛ առագաստաւոր նաւերը Գաբանըէի ենթարկեցէք , թէև իրենց առողջական մաքուր վիճակն յայտնող պաշտօնագրեր ունենան ։ Էլ–Ուէջի և կամ Կարմիր ծովուն մէջ եղիպտական ուրիշ նաւահանգիստներու մէջ Գաբանըէի դրուած անձինքն ազատ թողուցէք ։ »

— Ինչպէս որ մեր երեկուան թուով իր տարաձայնութիւն յայտնած էինք թէ կառավարութիւնը իւր պաշտօնատարաց թոշակներն նուազեցնելու , կամ լաւ ևս է ըսել , խնայողութիւն մ'ընելու դիտմամբ , իւրաքանչիւր ամիս քառասուն օրուան վերածել կը խորհի , այժմ կ'իմանամք թէ ասի իրականացեր է ։

— Երէքշաբթի առաւօտ , երկու ձկնորսներ , մին Հայ և միւսը Տաճիկ , իրենց ունեցած մէկ հաշիւը կարգադրած միջոցին , Հայը սկսեր է քնանալ ըստ որում ձկնորսութեան զբաղելուն պատճառաւ գրեթէ դիշերը չէր քնացած , նոյնատեն իւր Տաճիկ ընկերը զանի արթնցնելու համար բարկութեամբ աթոռակ մը նետելով խեղճին գլուխը պատռեր է , այնպէս որ սկսեր է արիւն հոսիլ . ասոր վրայ Հայը արթննալով , երկու ընկերաց մէջ բնակաբար կռիւ կը ծագի և հետզհետէ սաստկանալով , դէմքերնին արիւնաթաթաւ , բողոքելու համար ոստիկանութեան դիմեր են՝ որ զանոնք իրարու հետ հաշտեցնելու աշխատելով , վերջապէս յաջողեր է ։

Ըստ մեզ . եթէ փափաքելի է ամեն անկարգութեանց և անիրաւութեանց առաջն առնուլ և ցվերջ անոնց վերջատին տեղն անհնարին չէ տեսնել , ոստիկանութիւնն կը պարտաւորէր փոխանակ զանոնք իրարու հետ հաշտեցնելու (հաւանականաբար առժամանակեայ կերպով) երկու կողմն բողոքներն քննել և պատժապարան (ա՛վ որ ալ ըլլայ) ըստ օրինի պատժել ։ Ա՛յս է ըստ մեզ միակ դարմանն ամեն անտեղութեանց ։

— Նոյն օրը , կէս օրէ վերջը , երկու Պարսիկ վաճառականներ , Ղալաթիա Բէմէր–Ալթը փողոցին մէջ իրարու դէմ եղնելով , սկսեր են կռուիլ ։ Անոնցմէ մին , իւր ֆէօյտովը զմիւսը սպաննել փորձած միջոցին , այս վերջինը ֆէօյտն բռնելով , ձեռքը խիստ ծանրապէս վիրաւորուեր , և անմիջապէս հիւանդանոց տարուեր է ։

— Անցեալ ուրբաթ օր , կէս օրուան միջոցին , երեք Յոյներ իրենց Պալըքլի եկեղեցիէն վերադառնալու առեն , Թօփ–Թաշուի մօտ , Պայրամ–Փաշայի մէջ չորս զինուորք իրենց վրայ յարձակեր և հարուածելով , ունեցած բոլոր դրամներն կողոպտեր և այս վերջիններէն մէկուն ժամացոյցն ալ առնելու համար կռուած միջոցին , ոստիկանաց խումբ մը վրայ հասեր և զանոնք ալ ձերբակալեր է ։

Ա Զ Դ

Գարակէօմրիւկ 1872 մարտ 6 .

Խմբագր. Փողոց.

Գարակէօմրիւկի միացեալ թաղիս երկաթ վարժարաններուն քանամեայ ընդհանուր քննութիւնն յառաջիկայ ուրբաթ օր մատա տասնէն սկսեալ հետևեալ կերպիւ սկսի կատարուի ։

Մարտ 10 ուր. Ա. Տրամաբանութիւն
" " " Բ. Հայերէն լեզու
" 13 շբ. Գ. Թուագիտութիւն
" 14 կ. Դ. Գաղղիերէն
" " " Ե. Տաճկերէն
" 15 ես. Զ. Քաղաքագիտութիւն
" " " Է. Գծագրութիւն

Կը խնդրուի ուսումնասէր աղգայինները , որ բարեհաճին , առանց մասնաւոր հրաւիրանաց ասպասելու որոշեալ օրերուն մէջ գալ ի վարժարան թաղիս և քննել աշակերտելոց վիճակը ։

ի դիմաց հոգաբարձութեան
Երկաթ վարժարանաց
Տնօրէն
Ա. Ս. Սարգիսեան.

Ա Զ Գ Ա Յ Ի Ն

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ

Աղգային Երեսփոխանական ժողովոյ վերակազմութենէն ի վեր , Գաւառական Երեսփոխանաց ընտրութեան մասնակցած են մինչև ցարդ 24 գաւառներ և 16 գաւառներու ընտրութիւնները հետևեալներ են ։

1. Գալատիա և Եօղղատ .
2. Կարս .
3. Տիգրանակերտ .
4. Սիս և Ադանա .
5. Հալէպ .
6. Աղթամար .
7. Պուքրէշ .
8. Զմիւռնիա .
9. Սղերդ .
10. Վան .
11. Մալաթիա .
12. Վառնա .
13. Սեբաստիա .
14. Երուսաղէմ .
15. Եդիպտոս .
16. Պաղտատ .

Սոյն գաւառաց մէկ քանիէն զատ , միացեալներուն կրկին և կրկին ապդարարութիւն եղած է իրենց ընտրութիւնը կատարելու ըստ հրահանգին , և ցարդ ղանդաուութիւն ըրած են ։ Ուստի այս անգամ դարձեալ վերոյիշեալ գաւառաց աղգարարութիւն եղած է , որ առանց ժամանակ անցնելու , ձեռնարկեն ընտրութեան և տեղեկագրին առ Կեդրոնական վարչութիւնն ։ Եւ որպէս դի այս անգամի եղած աղգարարութիւնն ալ ապարդիւն չի մնայ , Գործագիր յանձնաժողովոյն առաջարկութեան համեմատ Ազգային վարչութեան Քաղաքական ժողովը սոյն Պաշտօնական ծանուցմամբ կը հրաւիրէ վերոյիշեալ գաւառաց աղգային վարչութիւնները և ազգայն ժողովուրդը , որ սոյն ընտրութեան ձեռնարկելու վոյթ տանին և որև է դանդաուութենէ զգուշանան , որպէս դի պատասխանատու չի մնան կեդրոնական վարչութեան առջև ։

Ազգային վարչութեան Քաղաքական ժողովը կը ծանուցանէ նաև թէ Գործագիր Յանձնաժողովը Սահմանադրութիւնը բոլոր գաւառաց մէջ գործադրելու համար իրմէ հրահանգ ստացած ըլլալով , սկսած է արդէն հրահանգներ ղրկելու և սահմանելու այն գաւառները՝ ուր Սահմանադրութիւնը ցարդ գործադրուած չէ ։

7 Մարտ 1872

ի Պաարիսարքարանի Հայոց
Կ. Պոլիս (Լրբ.)

Բերա, 5 մարտ 1872

. . . Խմբ. Փողոց .

Բերայի կալուածոյ տեսչութիւնը գլխովին Սահմանադրութեան հակառակ դրութեամբ մը , այսինքն Թաղ. Խորհրդէն բոլորովին բաժնելով միացեալ հոգաբարձութեան մը յանձնուելուն , ձեզ սրճանոցը նախամաչելու , ընտրելի երթալ ի « Բալ—Ռուաեալ՝ ա՛Անթէն » վողոցն անցնելու համար ։ Քանի անգամ որ հեռուէն կին մը տեսնէի , կարծէի թէ նանին ինձ թուղթ մը կը բերէ ։ « ա՛Անթէն » վողոցն անցայ առանց բնակիր մ'ալ տեսնելու ։ Հասայ ի « Բալ—Ռուաեալ » , ուր ալ բիլիարտ սրճանոցը մնայ ։ Փառայն ոչ գործ բաւ առջիս , որովհետև ոչինչ կը լսէի ։

Աչքս միշտ ժամացոյցին վրայ էր ։

Տասնմէկուկէսին Մարդ արիւսայն նամակ մ'եկաւ կարծելով ։

Դռնապանը բան մ'ընդ ունած չէր ։ Փառայիս վրայ յոյս դրեր էի տակաւին , այն ալ իմ երթալս վերջը մէկը տեսած չէ եղեր ։

Եթէ Մարդ արիւս ուզէր պատասխանել ինձ , ի բաղձոյ հետ գրած ըլլալու էր ։

(Շարունակելի .)

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ջմիւռնիա, 4 հոկտ. 1872.

Ֆրանսիոյ Ազգային Ժողովը (՞) ամբողջ դիւրութեամբ կ՚ընդունի Օ. Թիէրի պատասխանը, որ ըստ իւրում ինքնին ոչ մեծ նշանակութիւն ունի, բայց ունի մեծ նշանակութիւն՝ իբրեւ ցոյց այն ոգւոյն, որ կը տիրապետէ ներկայ ատեան մէջ։ Ազգային Ժողովը ոչ միայն կը հաւանի Օ. Թիէրի ամբողջ ծրագիրը, այլ եւ կը հաստատէ անոր ամէն մանրամասնութիւնները։ Ազգային Ժողովը

քայլ մ՚առնելու առանց նիւթականի. ո՛չ միայն որ Մենք.մէնի պէս ահեղ մը դպրոց կարդադրել։— Բաժանորդագին մը բանալու առաջարկութիւնը կ՚ընէ, վստահ ըլլալով որ ձեռնհաս ազգայինք պիտի ակակցին, և կը խոստանայ նաև ինք նախ և առաջ հինգ հարիւր դահեկան տալ տարուէ տարի ալ հատուցանելու թէօրթեամբ։ Կ՚ընդունին Մենք.մէնի ազգայինք այս ազգօգուտ առաջարկութիւնը, բայց դժբաղդութիւնը առ կախ կը միայ. քանզի Եկեղեցւոյն տօնախմբութիւնը լրանալէ ետքը Պ. Վարդապետ Զմիւռնիա կը վերադառնայ և ազգայինք ալ իրենց անձնական գործին զբաղելով, էն կարևոր "ործը մէջ տեղէն կը վերնայ։

Արդ՝ Մենք.մէնի ազգայնոց բան մը կ՚առաջարկենք, եթէ կ՚ուզեն իրենց զաւակաց ազգային լուսաւորել և եթէ կ՚ուզեն իրենց դպրոցին յաւալի վիճակը կարդադրելով բարի օրինակ ըլլալ չրչակայներէն գտնուած միւս դիւղաքաղաքներուն։

Մեր արժանահաւատ աղբիւրէ քաղած տեղեկութեանց համեմատ, այս տարի մեծ պահքի առթիւ քաղաքիս Ս. Աստվածնորդ հայրը քարոզչութեան համար Պ. Վարդապետը Մաղնիսա պիտի ղրկէ։ Մենք.մէնի ազգայինք պէտք է Նորին Սրբազնութեան դիմեն և մի քանի ամսոյ համար, փոխանակ ուրիշ տեղերու իրենց դիւղաքաղաքը ղրկելը խնդրեն. իմացնելով միանգամայն իրենց դիտաւորութիւնը։ Մեք աներկմիտ եմք որ Նորին Սրբազնութիւնը սիրով յանձն պիտի առնու կատարել անոնց խնդիրքը և թերևս նիւթապէս ինքն ալ պիտի մասնակցի այս ազգօգուտ ձեռնարկութեանց։ Անշուշտ Պ. Վարդապետ իրեն հրամանաւ Մենք.մէնի կ՚երթայ և իւր ատկէ յառաջ ըրած խոստումը չ՚դիժեր և տեղայն ազգայինք՝ ի մի սիրտ և ի մի հոգի աշակցելով, մօտերս դպրոցին վիճակը կը բարեկարգուի ի չնորհս Նորին Սրբազնութեան և ձեռնհաս տեղացի ազգայնոց։

Եթէ մեր այս առաջարկութիւնը, ինչպէս որ կը յուսանք, իրականանայ, ինդիլ մ՚ալ Մենք.մէնի երևելի ընակիչներէն Թէրզի Մանուկեան Յակոբ ազային ունինք, որմէ գործադրութիւնը հրապարակաւ կը պահանջենք։ Տասը տարիէ ի վեր իւր դրամագլուխ ըրած ուխտ հաղար դահեկանը թո՛ղ բարեհաճի ա՛լ եկեղեցւոյն գարձնել. մինչև ցարդ տեղւոյն ազգային վիճակը առիթ բռնելով կը դժկամակեր տալու, եթէ Պ. Վարդապետ երթայ հոն, տարակոյս չ՚ունիմք գործոյ կարգադրուելուն, ուրով չատերուն իւր վրայ ունեցած կասկածները կը փարատին։

Կը յուսամք որ մեր այս տողերը Մենք.մէնի բարեմիտ ազգայնոց ուշադրութենէն չ՚վրիպիր և ժամ յառաջ կ՚աշխատին տուած հրահանգներս գործադրել, և մենք քիչ օրէն իրենց ազգօգուտ ձեռնարկութիւնները հրապարակ հանելու բարեբաղդութիւնը կ՚ունենանք։

— Անցեալ տարի Զատկի ժամանակ Կիւմիւշխանեցի պանդուխտ Հայ մը Տ. Ս. Ի. անուամբ երկար ատեն քաղաքս թափառելով իրեն յատուկ եղած Ռոտենական կեղծաւորութեամբը չատերուն աչքը շլացուց, որով, յաջողեցաւ երկու ամսոյ չափ ուտել, խմել և տեսած բիւրաւոր բարեաց փոխարէն քսամնելի դարձուածքներով ապերախտաբար չարիք հատուցանել և Զմիւռնիայէն կծիկը դնել։ Այս քէն պատ ան.ձը այս օրերս կրկին Զմիւռնիա դալով, դինքը տեսնելու դժբաղդութիւնը ունեցանք։ Ասիկա հասարակութեան համակրութիւնը ստանալու համար մի քանի նուիրական տեղեաց անունը իրեն չողջորթութեան նիւթ բրած է։

Անոնք՝ այն սրբազան անունը իւր բերնին գործիք ընելով՝ բարեմիտ աղգայնոց սրտերը առ ինքն գրաւելու կը նկրտի պէս ղի ինք . . . . Ոմանք նամանաւանդ մտացի երիտասարդք բնաւրար կասկած ունին վրան, իսկ մենք կ՚ըսենք թէ դարուս Հայ Ռոտենն է։ Անցեալ տարի արդէն պատառ առած լինելովմտադիր եինք սոյն տողերը դրել, բայց այն օրերը քաղաքէս մեկնելուն պատճառաւ ետ թողուցինք, և այսօր առ՚ի զգուշութիւն բարեմիտ ազգայնոց արժան կը համարինք հրապարակ հանել սոյն տողերը։

ԱՐԱՄ

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

ՏՕՔԹՕՐ Գ. ԹԻՒՐԱՊԵԱՆ

Տօքթէօր Թիւրապեան, արդի բնակարանը Սաղըզ-Սլաճը ճատաէն թիւ 24 փոխադրուած է։ Ուրբաթ օրերը իւր տունը կ՚ընդունի, և երեքշաբթի օրերն Մուսալա ճատաէն՝ Ձիւճէ—Զէշմէյի դիմացի փողոցը թիւ 2. ձրի կը խնամէ։

— —

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Հեռևեալ ուսումներն ըստ բաւականի ուսած ըլլալը վկայել դասատու մը պատրաստ է իւր ծառայութիւնը մատուցանել ընտանեաց և տեղական վարժարանաց մէջ, նաև մասնաւոր անձանց։ Մասնաւոր տեղեկութիւններու համար դիմել՝ ի Կ. Պոլիս Վ. Էդիր նախը խանը գետնայարկ թիւ 21։

Հայերէն
Դաղղլերէն
Կրօնագիտութիւն ընդարձակօրէն։
Թուաղիտութիւն, մեր ազգին մէջ դրեթէ նոր և ընտիր մեթոտով։
Տարերք Երկրաչափութեան։
Տոմարակալութիւն, ևն։

— —

ՄԱՂԶԱՅՈՅՁ

ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԿԵՐՊԸ. —Երբ թանչք (խոհ) կ՚ակռին, որ մաղձայոյզին բռնուած ըլլալու նշանակ է, դպղ մը լեցուն ԲԷՅՆ ՔԻԼԸՐ (յատ դեղ), չաքարախառն ջրի մէջ խառնէ (տաք եթէ հնար է) ու խմէ, յետոյ դուռ ԲԷՅՆ ՔԻԼԸՐով ատամնաքար և փորոտիքդ լաւ մը Թրէչ ու չխէ։ Թէ որ թանչքը և ցաւերդ կը չարունակեն, տասնըհինգ վայրկեանը մէկմէկ կրկնէ, ինչուան որ հիւանդութիւնդ լաւագոյնի դառնայ։ Վերջին ատամնաքարը գէպքերու մէջ, երկու կամ աւելի դպղ կրնայ առնել մէկ անդամուն համար։

ԲԷՅՆ ՔԻԼԸՐ՝ իրմէ ներքին դեղ՝ իրեն նմանը չունի. մաղձայոյզի, անմարսութեան, թանչից և գժուարաշնչութեան ախտերը չուտով կը բժշկէ, թէ որ ներսէն դործածուի և դուրսէն ալ առատապէս չխէ։ Այս դեղը մեծ ներդործութիւն մը ունի, հին վերքերը, կրակէն երած կամ եռացեալ ջրէ խորշոմած տեղերը, և կամ մսի ճմռլուելէն դոյացած կապուտակ վերքերը բժշկելու համար։ Դլխացաւի և Ակռացաւի համար չատ օգտակար է։

Կարճ խօսքով այս դեղը իրաւացի է ցաւ սպաննող է։

Կը ծախուի, Ս. Մ. Մինասեան և Ընկ. Ամերիկայի վաճառատունը. Ղալաթիա Կ. Պոլիս։

12

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԳՈՐԾԱՍՔՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԳՐՈՑ ՑՄՆԿԸ

Լամբնէ. Բանք Հաւատացելոյ ուրուք Գին քառորդ մէճիտ.

Դասագիրք Հայ. պատ. Գին 5 դրչ.

Բրիստոս ի Վատիկան. Գին քառորդ մէճիտ.

Գաղանի Սառան, Անկախ Դատաւորայ Գին 1/4 մէճիտ.

" " Սրբարատոյ Բաժանորդաց համար գին 4 դրչ.

Կը ծախուին ամէն Հայ դրավաճառաց, և Բերայի լրագիր ծախող ծխավաճառներուն քով, և կամուրջին կը լսիլը Պօշթա և Իզմիր Գ. Հ. Շահվէքիլեանի խանութը։

— —

Գաղանիք Սիրահարաց կամ Սրբարատոյ Սկեսրէն անուն վէպին Բ. Հատորը ալ ի լոյս ընծայուած ըլլալով, կը ծախուի ամէն Հայ դրավաճառաց և մասնաւորապէս Պ. Ֆրէնկեանի դրատունը։

— —

ՏՕՐԱ

ՍԷՐԱՑԻՆ ՎԷՊ ՄՐ

ՀԵԳԻՆԱԿ

Գ. ՆՇԱՆ ՄԻՐՋԱ.

Զմիւռնիոյ Տէտէեան տպարանէն ի լոյս ընծայեալ էսոյն ընթերցանութեան արժանի հետաքրքրաշարժ ընկերը վէպը, որուն մէջ ընթերցողք լաւ կը տեսնեն սիրահարական ախտը դիպուածները, մանաւորապէս արդի երիտասարդաց խիստ մեծ օգուտներ կընծայէ։

Կը ծախուի ի Կ. Պոլիս Տէտէեանի դրատունը Գին 20 ղուրուշ։

— —

ԻՆՆԷՏԱՍՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՐՈՒՍ ՄԷՋ

ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒՄԸ

ԵՒ

ՀԱՑՈՒՆ

ԱՐՀԵՍՏԻՑ ՄԷՋ ՑԵՏԱԳԻՄՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

ԳՐԵՑ

ՕՀԱՆ ԷՖԷՆԴԻ ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

Գաղարիկ և սահուն ոճով գրուած տեսարակ մ՚է, որուն մէջ յարմար դասաղրութեամբ և չօշափելի փաստերով ցոյց արուած է Թուրքիոյ մէջ արհեստից խափանուելուն պատճառները և հետ զանոնք ծաղկեցնելու միջոցները։

Կը ծախուի Կեմիկ—Փաշայի Թատրոնը և բոլոր գրավաճառաց քով։

Գին 2 դրչ.

— —

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՈՑ

Մեծ. Պերպերեան Աւետիս պատուելի աշխատասիրած Պատմութիւն Հայոց ընծիր գործը՝ զոր ատկէ առաջ թէ Մեծ. հեղինակին և թէ տպագրական ծախուց համար ատիպուած էինք թէև 3 արծաթ մէճիտի ծախելու, բայց նկատելով որ մեծարգոյ հատարակութեան կողմանէ գնոյն բարձրութեանը պատճառաւ դժգոհութիւն կը տեսնուի. այս անդամ թէ ընթերցասէր ազգայնոց դիւրութեանը և թէ մեր սոյն մեծ գործին համար բրած ծանր ծախսերը եթէ ոչ գոցելու՝ գոնէ թեթևցնելու համար՝ 1 1/2 արծաթի մէճիտի ծախել որոշած ենք ի վերոյ մեզ, կանխաւ վստահ ըլլալով որ սիրելի Ազգիս ընդունելութեանը կ՚արժանանայ մեր այս դուշնաքեայ ծառայութիւնը։

Վերոյիշեալ պատմութիւնը կը գտնուի Մէրճան չարչին թիւ 88 Պատրիարքարանի դրատունը։

Ասիա Պետրոեան.

— —

ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՈՑ

Գիր. երեմիա վարդապետ վանեցւոյ Տ. Սարգսեանց Եպիսկոպոսի Ծոփաց Աչխարհին.

Ս. յս բազմածանօթ հայրենասէր Եպիսկոպոսին վերոգրեալ աչխատասիրութիւնն ընդհանուր տեղեկութիւն կուտայ Հայաստան աչխարհի բնական, քաղաքական, պատմական, եկեղեցական, կրթական, ընկերական, ընտանեկան, արուեստական և այլն վիճակաց վրայ. լեզուն է դիւրահասկանալի դրբարբառ, կը բազկանայ 552 երեսէ։

Ս. յս աչխատասիրութիւնն ոչ միայն ազգային պատմութեան անկշռելի օգուտները կը մատուցանէ այլ նաև ամեն ատեճանի և հասակի Հայոց ուղղեալ ընտիր յորդորներուին ընթերցման մէջ արժանատրութիւն ունենալը ճանչցուած և վկայուած է։

Կը ծախուի ամեն Հայ դրավաճառաց քով պին մէկ արծաթ մէճիտ։

— —

Ա. Ռ. Ա. Կ Ե

ՔՌԻԼՈՎԻ

ԹԱՐԳՄԱՆՆԱՅ

ԴԱԲՐԻԷԼ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՍԱՐԱՋԵԱՆ

Այն դիրքը որ 436 երեսներէ բաղկացեալ ատուար գործ մ՚է, կը պարունակէ Քաթլովի առակաց Հայերէն աչխարհաբար թարգմանութիւնը, որոց մէկ մասն արդէն նախ Բազմավիպին և ապա Մասեաց Սրաննայն և Ծլամանին մէջ, նաև առանձին տետրակով հրատարակուած և ընթերցողաց բաւական ախորժելի երևցած ըլլալուն, թարգմանիչն արժան դատած է միւս մասունքն ևս թարգմանել՝ որուն ընթերցանութեան ո՛ր ատիճան արժանի ըլլալուն նկատմամբ մեր կողմանէ վկայութիւն մը աւելորդ կը համարիմք։

Կը ծախուի Սրամեան դրատունը և դրավաճառաց քով.

Գին թղթատպին 6 ֆր.

Կաշեկազմ 7,50 ֆր.

Գաղանիքս Ձէզ Փոյտ Մ՚ընեմ՝ Գործակալներն են։

ՍԵԲԱՍՏԻԱ. Նշան էֆ. Թաչճեան։

ՇԱՊԻՆ—ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ. Խորով էֆէն, Ա. Մարտոեան։

ՍԱՄՍՕՆ. Խաչատուր էֆ. Սալճեան։

ԿԻՐԱՑՕՆ. Գէորգ էֆ. Մազմանեան։

ԵՕԶՂԱՏ. Յարութիւն էֆ. Տէվճեան։

ԱՏԱՐԱԶԱՐ. Գրիգոր էֆ. Գավալճեան։

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խորով էֆ. Լսկիւլեան։

ԱՐՄԱՇ. Արմաչու վանահայր Տ. Գէորգ Ս. Աբգեանկեսարա։

ԱՄԱՍԻԱ. Յարութիւն էֆ. Թոպալեան։

ՊԱՆԴՐՄԱ. Սարգիս էֆ. Մաներեան։

ՏՐԱԶՈՉՕՆ. Ասեփան էֆ. Մ. Յակոբեան։

ԿԱՐԻՆ. Տէր Գրիգոր քահանայ Տ. Մինասեան։

ԶՄԻՒՌԻՆ. Մնոսփոկ էֆ. Սիմէոնեան։

ԷՏԻՐՆԷ. Յարութիւն էֆ. Խոչերեան։

ՖԻԼԻՊՊԷ. Նշան էֆ. Շիլմանեան։

ՌՕՏՈՍՔՈՑ. Մանուկ էֆ. Գէղճեան։

ՄԱՐՋՈՒԱՆ. Աբժ. Յակոբ վարդապետ Աւետեան։

ԵՒԶՈՂԱՒ. Յարութիւն էֆ. Ղազարոսեան։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ. Աբժ. Մամբրէ վարդապետ Մարկոսեան։

ԵՒԴՈԿԻԱ. Մկրտիչ էֆ. Փոթուգալեան։

ՎԻՏԻՆ. Մ. Յարութիւն էֆ. Արզարեան։

ԿՑՎԻ ՕՐԹԱԳԻՒՂ. Համբարձում էֆ. Աթանասեան։

ՎԱՆ. Եղիազար էֆ. Թէրզիպաչեան։

ԲԱՂԷՇ. Աբժ. Մամբրէ վարդապետ։

ԲԱՂԵՒ. Աբժ. Գեորգ վրդպ. Բարխանեան։

ՄՈՒՇ. Աբժ. Գրիգորիս վրդպ. Պէճանեան։

ԹՒՐԲԵՐԴ. Ամրուեան Ընկերութիւն։

ՕՐՏՈՒ. Ռափայէլ էֆ. Աւագեանեան։

ՍՏԱՆԻՍ. Գեորգ էֆ. Տ. Մարկոսեան։

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ. Գէորգ էֆ. Չոլաճեան։

ՍՅՏՐՆ. Նիկողոս էֆ. Սիմէոնեան.

ԶԱՐՇԱՄԲԱ. Աբժ. Աբրահամ վարդապետ

ԵԳԻՊՏՈՍ. Գեր. Տ. Մեսրոպ Ս. Աբգեանկոպոս։

ՏԷՐ ԼՐԱԳՐՈՑՍ-ԿՍՐ. ՄԻՆ. ԵՐԶՆԿԱՆԼԵԱՆ
ՏՆՕՐԻՆ Գ. Մ. ՇԻՇՄԱՆԵԱՆ